

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 577. An & qualiter revocari possit ob supervenientiam liberorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

adempta est legitima, hac actione impugnari posse; si verò eodem tempore facta, simulque sumpta minuunt aut tollunt legitimam, omnes pro rata revocandas, astruunt Zoëf. *h. t. n. 79.* Stru. *h. t. th. 14. lit. i.* Lauterb. §. 45. Sed neque institui potest ante mortem donatoris; eò quòd ante non præjudicet; cum adhuc non sit successio vel hæreditas, & filii vivente patre jus nullum habeant ad legitimam. Castrop. *l. c. p. 29. §. 2. n. 4. & p. 30. §. 3. n. 4.* cum Less. *l. 2. c. 18. du. 14. n. 113.* Neque etiam intra quinquennium à morte donatoris. Castrop. *l. c. juxta l. ult. c. de donat. inoff. juncta gl. penult.* et si Molin. *cit. d. 283. §. quod verò.* velit competere hanc actionem personalem querelæ spatio 30. annorum, juxta *L. sicut in rem. c. de præscrip. 30. vel 40. annor.* quam tamen sententiam oppido falsam, & nulla solida ratione probari posse, ait cum Brunne. Muller ad *Stru. h. t. th. 14. lit. 3. in fine.* ubi etiam, quòd minores opus non habeant hac actione seu querela; cum habeant remedium longè pinguius, nempe restitutionem in integrum.

Quest. 576. An & qualiter revocari possit donatio ob supervenientem donatori paupertatem.

REsp. Cùm donatione consummata donator habeat beneficium competentis vivendi, ut bene Lauterb. §. 39. adeoque etiam, si omnibus donatis non reservato sibi usufructu, inops fiat, donatarius ipsi ex iisdem alimentis præstare debeat, ut Idem citatis *L. 50. ff. de re judic. l. 8. de decur.* Supposito, quòd id non præstet, ob supervenientem paupertatem possit donatorem ad minimum partem donationis revocare, defendit apud eundem Tiraquellus ad *l. 9. c. de revocat. donat. V. omnia. n. 2. & seq.* Verùm quia hic casus potius referendus videtur ad revocationem propter ingratitude nem, paulò post de eo agemus pluribus.

Quest. 577. An & qualiter donatio revocetur ob supervenientiam liberorum.

REsp. Si quis tempore donationis non habens legitimos, nec sperans bona sua omnia aut notabilem eorum partem donavit cuicumque extraneo donatione simplice absoluta, etiam traditione consummata, eique postea nascantur filii legitimi, unus vel plures, etiam non obstante juramento de non revocando, aut facta renunciatione beneficii revocationis, licitè revocare potest in totum donationem, seu potius ea resolvitur irrevocabiler, teneturque donatarius donata restituere, nisi fortè facta ad pias causas, vel nisi donans profiteatur in religione. Responsio sic explicata communis est tam Legistarum quàm Canonistarum, & constat ferè quòd ad præcipua ejus membra ex claro textu. *L. si unquam. 8. c. de revocat. donat.* Ratio, in qua fundatur hujus legis dispositio, est, quòd donans non nisi sub hac conditione donasse præsumatur; si non nascantur mihi filii: cum nemo censeatur velle extraneos præferre suis liberis. Unde & verisimile est donantem tempore donationis non cogitasse de filio, & consequenter in eum eventum, quo ei filii nascantur, non donasse.

2. Dicitur itaque primo: *Tempore donationis non habens liberos legitimos, nec sperans:* si enim illos haberet, aut etiam verisimiliter speraret, quia conjugatus, juvenis & bonæ constitutionis est, cessaret dicta præsumptio, eum non cogitasse de futuris liberis, & sic factam à se donationem revocare non possit. Lauterb. *h. t. §. 54. juncto §. 57.*

Sed neque revocationi obstat, si eo tempore haberet quidem filium, sed illegitimum; quia præsumendum non est, speret talem, in quem regulariter pater non eo affectu fertur quàm in legitimum; intermittere velle donationem.

2. Dicitur secundò: *Omnia bona sua:* ad qua quia non spectat hæreditas, legatum, fideicommissum, antequam illorum dominium & possessio acquiratur, ad eorum repudiationem se non extendit. *L. si unquam,* utpote correctoria & exorbitans, sed potest quis ea repudiare, et si cogit & speret liberos sibi nascituros, citra quòd dein possit cum effectu poenitere de ea repudiatione. Tiraquel. *in cit. l. si unquam. v. donatione largitus. n. 180.* Molin. *tr. 2. d. 579. n. 23.* Sanch. *l. 7. mor. c. 7. n. 51.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 12. in fine.* quos citat & sequitur Castrop. *tr. 32. d. 2. p. 29. §. 1. n. 9.*

4. Dicitur tertio: *vel notabilem eorum partem:* ita ut non sufficiat cuicumque quantitatis, ut vult Covar. *1. var. c. 19. n. 11.* donatio, aut etiam modica & exigui pretii, quàm fecisset donator, et si de filiis nascituris cogitasset. Castrop. *l. c. n. 7.* Clarus §. *donatio. q. 22. n. 4.* Lauterb. §. 55. cum tales donationes considerata qualitate donatoris & donatarii, leves fieri exigat recta ratio & administratio bonorum ac familiarum. Sufficere tamen ad revocationem partem dimidia parte omnium bonorum minorem, & etiam rem singularem, ait Lauterb. & in genere quantitatem illam, quam donator non donasset, si de filiis nascituris cogitasset. Adhibendo etiam quòd ad, quamam donatio quantitatem notabilem contineat arbitrio prudentium virorum, ac præcipuè Judicis. Ut Molin. *d. 282.* Menoch. *de arb. cas. 133. n. 2.* Fachin. *l. 3. controuv. c. 88.* Castrop. *l. c.* Lauterb. citatis Carpz. Tiraq. Brunem.

5. Dicitur quartò: *cuicumque extraneo:* Tam et si enim *cit. l. 8. c. de revocat. donat.* loquatur de sola donatione facta à patrono libertis, ejus tamen decisionem Tiraq. *ad cit. l. v. libertis.* Cujac. *l. 20. observ. c. 5.* Fachin. *l. c. 85.* Castrop. *l. c. n. 3.* & alii passim extendunt ad quasvis alias personas, ex ea ratione legis omnibus communi; nimirum paternæ affectionis & pietatis præsumptione, quã præsumitur patrem non fuisse donaturum extraneo, sive is libertus, sive alius, si de liberis cogitasset.

6. Dicitur quintò: *donatione simplice & absoluta:* nam si donatio est remuneratoria, vel ob aliquam causam tenentem se ex parte donatoris ejusque commodum respicientem facta. V. g. ob præstita ei obsequia & beneficia, revocari nequit, ne quidem ex parte, nisi fortè quã excederet merita, ut de Lugo. *d. 33. n. 196.* ob supervenientiam liberorum. Quia non est propriè dicta donatio ex mera liberalitate procedens; sed potius mercedis præstatio & congrua bonorum administratio. Clar. *l. c. q. 23. n. 3.* Molin. *d. 282. n. ult.* Pirch. *h. t. n. 44.* Gutt. *de juram. p. 1. c. 9. n. 7.* quam sententiam communem dicit Castrop. *l. c. §. 4. n. 1.* contrarium tamen tenet valde probabiliter n. 2. cum Cujacio. *l. 20. observ. c. 3.* Fachin. *l. 3. controuv. c. 89.* & aliis; nimirum donationem, etiam remunerandi causâ factam, posse ob liberos postea susceptos revocari; saltem quòd ad partem præjudicantem legitimæ liberorum; eò quòd verisimile non sit, si cogitasset de liberis nascituris, eum, à quo beneficium accepit, remuneraturum fuisse donatione omnium bonorum, aut majoris partis eorum, aut etiam partis excedentis legitimam liberorum; præsertim

fertim cum id non exigit gratitudo, utpote quam exercere potest aliis grati animi signis. Si verò donatio ex parte donantis contineat meram liberalitatem, etsi causa, ob quam facta, teneat se ex parte tertii; ut si dotis gratià donatum sit mulieri extraneæ, revocari eam quoque non posse, neque à donatore, neque à filiis ejus, nisi in quantum inofficiosa, seu præjudicans legitimæ liberorum, tenent Molin. Gutt. Pirh. *ll. cit.* contra Zoëf. *in ff. h. t. n. 132.* eò quòd donetur illa dos ex causa onerosa, utpote donata, ut alliciatur maritus ad contrahendas nuptias cum tali persona; adeoque fieret marito injuria, si donatio illa etiam quò ad partem revocaretur. Eandem sententiam tenere videtur de Lugo. *d. 23. n. 196.* ubi etiam tradit generaliter, omnem donationem factam ob veram & proportionatam causam positam ex parte donatarii; quia jam posuit ex parte sua id, ad quò datum est, & fortassis, nisi donatio illa ad nuptias v. g. vel ad studia non præcessisset, non nupsisset, aut studia aggressus fuisset. Secus autem esse, seu non apparere, cur, in totum nequeat revocari donatio re adhuc integra, dum causa nondum posita est; quòd tunc videatur esse donatio merè gratuita; cum donatarius neque ex parte sua aliquid posuerit, nec ullam novam obligationem susceperit.

7. Dicitur sextò: *traditione consummata*: de hac enim potissimum hinc sermo est; cum dicatur donatarium debere donata restituere, & de donatione necdum completa seu verbali vix poterat esse dubium, quòd posset natis liberis revocari.

8. Dicitur septimò: *nascantur filii legitimi*: nam ob nativitatem filiorum illegitimorum donatio revocari nequit. Tum, quia nomen filiorum stat pro famosiore significato, & quæ in filiorum favorem sunt concessa, non sunt ad illegitimos extendenda, nisi eorum fiat expressa mentio: tum quia ordinariè non est tanta erga eos affectio patris, quos in peccato conceptos eum habere dedecet; neque ea necessitas providendi iis de legitima; cum communiter non solet eis provideri nisi de alimentis necessariis juxta eorum conditionem; adeoque præsumendum non est, velle patrem propter eos donationem aliorum bonorum maturè factam revocare, aut etiam eam facturum non fuisse. Et ita tenent Molin. *d. 282. §. dubium præterea.* Clar. *cit. g. 23. n. 6.* de Lugo. *d. 23. n. 188.* Castrop. *l. c. §. 1. n. 2.* Pirh. *h. t. n. 45.* cum communiore contra aliquos apud Molin. Veniunt tamen etiam nomine filiorum legitimorum legitimi per subsequens matrimonium, utpote qui in omnibus seu pleno jure habentur pro legitime natis ex legitima uxore per retrotractionem; adeoque posita illa legitimatione, donatio revocabitur Molin. Castrop. Pirh. de Lugo. qui posterior etiam expressè cum aliis dicit idem de legitimatis per rescriptum principis; eò quòd soleant parentes istiusmodi filiis, qui jam verè legitimati sunt, sive per subsequens matrimonium, sive per rescriptum principis providere & attendere, ut eos in successione multorum bonorum relinquunt; adeoque præsumendum, voluisse eos & hunc casum in donatione sua comprehendere. Contrarium tamen quò ad hoc postremum tenente Castrop. Sed videtur loqui de Jure Hispanico exigente præcisè ad hanc revocationem, ut filius natus sit ex legitima uxore, qualis non est legitimatus per rescriptum Principis. Posse quoque donationem revocari, dum filius illegitimus natus ante donationem, legitimatus verò

alterutro modo post eam, tradit de Lugo. *l. c. n. 190.* contra Clarum, etsi is dicat sententiam suam esse communem. Eò quòd perinde videatur, ac si de novo nascatur filius legitimus donatori; cum de novo adveniat ei obligatio providendi huic filio ut legitimo, quæ obligatio ante non erat. Quin &, quamvis communis sententia habeat, ut videre est apud Sanch. *de matr. l. 7. d. 105. n. 8.* Secus esse, seu non posse revocari donationem, si pater donator in fraudem præcisè donatarii & donationis, ut nimirum occasionem haberet revocandi donationem, procuraret legitimationem illam, tradit de Lugo. *n. 191.* cum Sanch. *l. c. n. 10.* posse revocari donationem, saltem si fieret legitimatio per subsequens matrimonium; eò quòd donator utatur jure suo. De cætero idem dicendum, seu donationem revocandam ait de Lugo. *n. 192.* si filius legitimus fuisset jam natus tempore donationis, sed pater id ignorabat, vel etiam, si natus quidem sciebatur, sed ignorabatur esse legitimus, vel etiam putabatur esse illegitimus, aut non legitimatus, cum tamen esset legitimus aut legitimatus per rescriptum Principis, patre non procurante. Sed neque nomine filiorum veniunt adoptivi, ita ut propter adoptionem subsequentem revocari possit donatio. De Lugo. *l. c. n. 193.* Lauterb. *h. t. §. 54.* eò quòd talis verè propriè & simpliciter filius non sit, sed secundum quid tantum.

9. Dicitur octavò: *Filii unus vel plures*: sive etsi unica tantum nascatur proles; præsertim, cum appellatione liberorum etiam unicus veniat filius, *L. non est ff. de V. S.* unde etiam si unicum habens filium donet, donationem revocare nequit, etsi plures post donationem nascantur filii, Brunem. ad *L. 8. ff. de revocat. donat. n. 6.*

10. Dicitur nonò: non obstante etiam juramento vel renunciatione: quia permissum non est in vi juramenti præjudicare filiis in legitima debita. Et licet pater renunciare possit beneficio revocandæ donationis in eventum filiorum, quantum suà interest, seu quantum afficit bona excedentia legitimam; in tantum enim renunciatio præjudicat donanti. Non tamen quatenus respicit filios, & sic in totum revocari potest, & in totum revocationi renunciari nequit.

11. Dicitur decimò: *donatio ipso jure resolvitur*: quia absque ulla declaratione Judicis donatum ad donatorem revertitur, & is illud vindicare potest. Cum enim datum fuerit sub conditione: nisi filii nascantur, iis natis cessat donatio, & res ad pristinum statum, dominium & arbitrium donatoris redeunt; & quidem integrè seu quò ad totum, ut probatur ex *cit. l. 8.* Castrop. *l. c. §. 1. n. 5.* Unde, ut Idem cum Covar. *l. 1. var. c. 19. n. 1.* & Mol. *d. 282.* obligatus erit donatarius, ut dicitur in responsione, restituere integrum donatum; cum omne jus, quòd in eo habebat, perierit. Quòd tamen Castrop. cum Less. *l. 2. c. 18. du. 14. n. 11.* intelligendum censet; si à donatore repetatur; cum aliàs ex præsumpta ejus voluntate interim retinere possit.

12. Dicitur undecimò: *resolvitur irrevocabiliter*: ita ut etiam filiis mortuis donatore vivo non reviviscat donatio, quæ eorum nativitate fuerat revocata; quia donatio semel extincta reviviscere nequit, nisi donator, vel nomine ipsius Princeps eam iterum renovet, quòd supponitur non fieri. Ita probabilius docent Bart. *in l. Titio Seja. §. Imperator. ff. de legat.* Sylv. *V. donatio q. 1. n. 3.* Fachin. *l. 3. controv. c. 90.* Molin. *d. 282. §. dubium est.* Castrop.

Castrop. *l. c.* §. 2. n. 7. Confirmari videtur hæc sententia ex eo, quod *L. si unquam. c. de revoc. donat.* dicatur, id totum, quod donatum erat, revertitur in donatoris arbitrio & ditione mansurum. Quod si tamen donator filiis natis & mortuis non repeteret donatum, dum facile posset, præsumendum esse, voluisse confirmare donationem, ex qua confirmatione & quasi nova donatione donatarius in donatum jus acquirat irrevocabiliter, ita ut ab hæredibus donatoris molestari nequeat, docent, quot citat & sequitur Castrop. *l. c.* n. 3. Anton. Gomez. *Tom. 2. de donat. c. 2. n. 12.* Tiraq. in *L. si unquam. V. suscepit liberos. n. 137.* Fachin. *l. c.* Supponit autem hæc sententia, donationem nato donatori filio non resolvi, seu esse irritam ipso jure, (nisi forte donans expressè voluerit esse talem in eventum nascituri filii, in quo casu nec filii eam revocare poterunt, ut Lauterb. §. 57. citatis aliis) sed solum à donatore revocabilem seu irritabilem, qualis est propter ingratitudinem donatarii. Unde etiam docet de Lugo *l. c.* n. 182. validitatem donationis in hoc casu mortis nati filii dependere à voluntate donatoris habita ab initio donationis, ita ut si non voluerit nato sibi filio esse eam ipso jure irritam, sed solum reservaverit sibi vel filiis suis facultatem revocandi donationem (qualiter credit communiter esse intentionem donantis; cum id sufficiat ad hoc, ut filiis donatio non noceat) morte filii non irritetur, sed rata perseveret donatio; cum eo affectu fuerit donans erga donatarium, ut solum prætulit ei filios futuros, & eum non privari re donata, nisi intuitu filiorum, seu ad consulendum iis. Unde jam mortuis filiis non poterit eam revocare; quia ea revocatio non fieret ad consulendum filii. Ita de Lugo, addens his non ob stare citata verba *L. si unquam.* cum plures non velint, quam quod in potestate donatoris sit filiorum intuitu revocare donationem, si voluerit. Sed quid si mortuo filio supervivens pater prudenter speret, sibi nasciturum rursus alium? Utique juxta de Lugo idem dicendum, quod de primo nato. Quod si verò pater ignorasset nativitatem filii, & ideo non revocasset donationem, eam revocaturus, si eam cognovisset, filio illo mortuo, adhuc perseveraturam donationem, & revocari ab eo non posse, ex eodem principio infert de Lugo. n. 184. nimirum quia totum jus revocandi, quod tacitè sibi reservavit, fuit intuitu filii, cui noluit per donationem nocere, quod nocumentum, cum cesset morte filii, dein revocare non poterit donationem. Quod si è contra patre mortuo in hoc casu cognita nativitatis filii ante revocationem donationis, ubi eam revocare potuit, filius ei natus supervivat post donationem, videri eum eo ipso eam confirmasse, ita ut nec filius eam revocare possit, nisi in quantum inofficiosa est, & in præjudicium legitimæ sibi debitæ. Secus verò esse, seu filium posse contra totam donationem agere; eò quod tunc pater non censetur eam confirmasse, si pater nativitatem filii ignoravit, ex iisdem principiis deducit & probat de Lugo n. 185. Et si nec filius patri supervivens eam donationem non revocasset, uti poterat, posse tamen ejus hæredes, si sint donatoris nepotes, eam revocare; cum tunc sit eadem ratio, quæ de filiis; cum omnes suos posteros videatur donator præposuisse donatario extraneo, ait Idem de Lugo, *l. c.* quin & idem jus revocandi transire ad filiorum hæredes, etiam si hi

sint extranei, seu non nepotes donatoris, ait Idem. Sibi videri verius; eò quod, cum pater hoc jus reservavit filiis absque eo, quod constet illum id ita limitasse, ut illud in alios hæredes non possent transferre, censentur filii habere potestatem illud transferendi in alios hæredes; cum hoc ipsum cedat in utilitatem & bonum filiorum, posse ea bona relinquere suis hæredibus. Vide plura de his apud de Lugo.

13. Dicitur duodecimo, & per modum limitationis adjicitur: *nisi forte ad pias causas.* Dum enim facta ecclesiæ aliisve piis causis, eam revocari non posse in totum, spectato Juris civilis rigore, sed solum in quantum præjudicat legitimæ liberorum, cum ferè communi tradat Abb. in *c. fin. h. t. n. 5.* Clar. §. *donatio. q. 23. n. 2.* Molin. *d. 282. n. 10.* de Lugo. *d. 23. n. 194.* Covar. *var. resol. l. 1. c. 19. n. 5.* Castrop. *l. c. n. 1.* Pirh. *h. t. n. 43.* Less. *l. 2. c. 18. du. 14 n. 109.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 12. n. 19.* Ratio prioris partis limitationis est, quod ecclesia, monasterium causæque piæ habeantur instar filiorum. arg. *auth. si quæ mulier. c. de SS. eccles. donatio* autem facta filio, natis dein aliis filiis non revocatur in totum, sed tantum, in quantum præjudicat eorum legitimis. *L. si totas. c. de inoff. donat.* Dein quod præstatur ecclesiæ vel causæ piæ, præstatur Deo & in favorem animæ, quæ causa est æquè favorabilis ac filiorum. Ratio secundæ partis, quod revocari possit, in quantum præjudicat legitimæ liberorum, est, quod donans præsumatur quò ad portionem filiis debitam non prætulisse ecclesiæ, sed potius voluisse primo loco pietatis debito satisfacere, ut de Lugo. Et parentes de hac parte, utpote debitæ liberis, disponere nequeant, ut Castrop. Dixi tamen: *Spectato rigore Juris civilis;* nam ex quadam naturali æquitate & honestate revocari & restitui posse donata ecclesiis, natis donatori præter spem filii, optimè colligitur ex *c. ult. caus. 17. q. 4.* desumpto ex S. Augustino *Sermon. 52. de vita Clericor. ad frat. in eremo,* ubi laudatur Aurelius Episcopus Carthag. quòd res omnes reddiderit cuidam, qui liberis carens (reservato sibi usufructu) donaverat ecclesiæ, dum postea præter spem genuisset filios. Dignumque id laude ex eo patet, quòd vel sic purgetur suspicio avaritiæ, commendetur pietas, & fideles excitentur ad esse liberaliores erga ecclesiæ, ut Castrop. *l. c.* Neque his obstant verba, quæ adduntur in *c. ult. in potestate habebat Episcopus non reddere. sed jure fori, non jure poli &c.* cum hæc intelligenda non sint de non redditione in totum; quia nec jure fori, nec jure poli totum datum retinere poterat; sed de non redditione totius, excepto eo, quod legitimæ filiorum debebatur; hoc enim reliquum retinere poterat absque eo, quòd ageret contra Justitiam, aut etiam peccaret lethalter; etsi hoc ipsum etiam reddere erat honestius & majoris ædificationis. Atque ita hunc locum S. August. explicant cit. AA. Monet tamen etiam de Lugo n. 195. hodie hanc majorem honestatem non esse titulum sufficientem ad hoc, ut Prælati regularis etiam cum consensu sui Capituli donata ecclesiæ suæ integrè reddere possit sine licentia Papæ; cum absque hac licentia bona immobilia & mobilia alienari nequeant; etsi esset sufficiens ratio, ut Papa hanc licentiam concederet.

14. Dicitur denique & pariter limitatur: *nisi donans ingrediatur monasterium, & in eo profiteatur.*

lur. Nam etsi teneant quidam professione donantis non secus ac natiuitate filii revocari posse donationem à donatore non habente filios; eò quòd monasterium sit loco filii eique pareatur; probabilius tamen id ipsum negant cum Felin. Tiraq. & aliis de Lugo d. 23. n. 198. Sanch. l. 7. moral. c. 3. n. 41. Wiestn. h. t. n. 22. qui tamen posterior ait, quòd res se ita habeat, si donatio alicui facta alio intuitu quàm professionis in religione emittenda; secus verò videri, si fiat isto intuitu; eò quòd talem donationem ex decreto Trid. sess. 25. c. 16. de regular. irritatam velint non pauci. De cetero ratio huius limitationis est, non tantum, quia illa juris fictio, quàm monasterium habetur, loco filii commentitia videatur, aut etiam permixta hac fictio, quia cit. *L. si unquam.* loquatur tantum de filiis veris, non fictitiis. Verum etiam ratio illius quasi à priore est, quòd donator non presumatur hunc casum exclusisse à revocatione, sicut exclusisse presumitur casum futurae prolis; cum homines etiam prudentes teste experientia non ita solliciti sint, ut provideant monasterio, quod ingressuri sunt, sicut ut provideant filiis suis nascituris; imò nunquam liberalius donent res suas etiam extraneis, quàm quando de ingressu in monasterium cogitant. de Lugo. l. c. quem vide.

Quest 578. An, qualiter, & à quo ob ingratitudinem donatarii in donantem revocari possit donatio.

1. **R**esp. ad primum: posse donationes inter vivos omnino completas, seu postquam res donata traditione jam transit in dominium donatarii, adeoque à fortiore acceptatam, sed nondum completam traditione revocari ob ingratitudinem donatarii erga donantem admissam, extra omnem controversiam est ob claros textus Juris. *c. fin. h. t. l. 1. & fin. c. de revocat. donat.* Et quidem etiam post semel tantum admissam ingratitudinem, etiam si donatarius ejus penituerit. Lauterb. h. t. §. 2. cum Mozz. de contract. tit. quom. revocat. donat. n. 69. Sunt tamen casus, in quibus ob ingratitudinem revocari non potest à donatore ejusque hæredibus, etsi sint ex iis, in quibus eam revocari posse dicitur expressè. *L. fin. c. de revocat. donat.* Et primò quidem, si donatio est remuneratoria vel ob causam; quia non est propriè donatio, sed commutatio & compensatio meritorum. *L. penult. junct. Gl. v. irrevocabilis. L. Aquilinus. ff. h. t. Gl. in Li. ult. c. de revocat. donat. v. inveniatur. Abb. in c. ult. h. t. n. 11. Barbof. ibid. n. 17. Clar. l. c. q. 21. n. 4. Molin. l. c. n. 12. Pirh. h. t. n. 37. Molin. de primog. l. 3. c. 11. n. 44. Castrop. l. c. §. 3. n. 1. Revocari tamen potest, quatenus excedit merita; quia in tantum est merè liberalis. Pirh. l. c. Reiffenst. h. t. n. 66. Canif. in c. ult. h. t. n. 19. quod idem dicit Molin. tr. 2. de f. & f. d. 281. §. illud est. de donatione remuneratoria debita tantum ex decencia & honestate, & non ex Justitia. Quod tamen rectius negare videntur. Rebell. de obl. just. p. 2. l. 18. q. 9. n. 9. Castrop. l. c. n. 2. eò quòd eo ipso, quod debeatur ex decencia, habeat vim & naturam honestæ compensationis. Hinc secundo revocari nequit donatio facta ratione dotis ob ingratitudinem mulieris vel viri; quia virtute & efficacia conditionis onerosæ, nimirum ut puella nubat, inducit rationem contractus. *L. si dotem c. de jure dotium. & l. fin. de promiss. dot.* Gutt. de juram. p. 1. c. 10. n. 4. Castrop. l. c. n. 3. qui tamen hoc ipsum variè limitat. Pirh. l. c. dicens, etiam datam ab extraneo, etiam post matrimonium solu-*

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

tum, siue exstent liberi, siue non, revocari non posse. Tertio facta ecclesiæ, monasterio alterive loco pio revocari nequit ob ingratitudinem Prælati seu administratoris, vel Capituli, vel etiam utriusque. Clar. §. donatio. q. 21. n. 5. Less. l. c. n. 105. Castrop. l. c. n. 4. Azor. l. 11. c. 8. q. 5. Pirh. l. c. Zoëli h. t. n. 97. & c. contra Abb. in c. verum. de condit. ap. posit. n. 3. quatenus sentit, posse revocari, ubi Prælatus unà cum Capitulo fuit ingratus. Ratio est, quia quòd ecclesiis causisque piis donatur, censetur principaliter donatum Deo, ut proin Prælatus vel Capitulum nec ambo simul, etsi ecclesiam repræsenterent, sed ipse Deus sit donatarius, in quem non cadit ingratitudo. Addit tamen Pirh. cum Zoëli. l. c. posse Prælatum ingratum, si fructus ecclesiæ spectent ad mensam ipsius, iis privari ad tempus vitæ suæ. Quarto collator beneficii collationem revocare nequit ob ingratitudinem collatarii in se committam; quia collatio non est merè liberalis donatio respectu collatoris; eum ex suo nihil donet, & ex necessitate officii teneatur conferre beneficia. Abb. in c. ult. h. t. n. 9. Molin. d. 281. in fine. Clar. l. c. q. 21. n. 6. Castrop. l. c. n. 6. Pirh. l. c. Quinto mater post mortem mariti libidinosè vivens non potest donata filio ob ejus ingratitudinem revocare. Lauterb. h. t. §. 50. Stru. ib. 15. lit. β. juxta l. 7. c. de revocat. donat. Vide Muller. ad Stru. l. c.

2. **R**esp. ad secundum: non tamen revocatur aut irritatur donatio ipso jure, ita ut admissa ingratitudine, etiam in causa in Jure expressa donatarius teneatur donata restituere; sed prius probata in judicio ingratitudine à donatore, sententia Judicis super ea contra donatarium lata. atq. cit. *l. fin.* Molin. l. c. d. 281. §. illud. de Lugo n. 172. Less. l. c. n. 104. Rebell. l. c. p. 2. l. 18. n. 9. in fine. Castrop. tr. 32. d. 2. p. 31. §. 1. n. 12. Pirh. h. t. n. 36. Haunold. de f. & f. tr. 9. n. 260. Et si re tradita donans impediretur vi vel dolo à donatario petere in judicio revocationem, posse eum uti viâ occultæ compensationis, eum citato à Lessio. n. 106. astruit Pirh. l. c. Casu verò quo res donata tradita non fuisset, potest donator eam non tradere, & ingratum donatarium eam petentem repellere exceptione; cum cui post solutionem competit actio seu repetitio, multò magis ante illam detur exceptio; juxta *L. in vius. ff. de reg. jur.* Less. l. c. n. 105. Castrop. n. 13. Rebell. Pirh. *ll. cit.* Probata demum ingratitudine lataque sententiâ teneatur etiam in foro conscientie donatarius donata restituere; non tamen fructus ex re donata perceptos ante sententiam revocationis; cum eos receperit ex re propria, ejus dominium habebat; eò quòd quo usque accedat hæc sententia, certus sit donatarius rei donatæ dominium sibi competere, & consequenter provenientes ex ea fructus esse sub sua potestate. Ita Castrop. n. 14. aliis ab eo citatis, puta Molin. d. 281. §. quando autem. Gutt. de juram. cit. c. 9. sententibus teneri eum restituere fructus perceptos statim à contestata lite.

3. **R**esp. ad tertium: potestas revocandi donationem ob ingratitudinem competit soli donatori, & regulariter ad hæredes ejus non transit, sed extinguitur morte donantis, si in ingratitudinem scivit & tacuit, secus, si eam ignoravit. Abb. in c. fin. h. t. n. 4. Barbof. ibid. n. 23. Molin. l. c. n. 3. de Lugo l. c. n. 170. Castrop. l. c. p. 31. §. 4. n. 1. Pirh. n. 38. & DD. communiter teste Tiraq. in cit. *L. si unquam. v. susceperit liberos.* n. 172. Constatque claris textibus *c. fin. & l. fin. c. h. t.* Ratioque illius est, quòd hæc potestas & actio consurgat ex delicto, nimirum injuriâ illatâ à

fff

donat-